

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Voz
DISCIPLINA	Técnica Vocal I
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	2º
CRÉDITOS ECTS	5
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Mª Cristina Domínguez Dapena
	Nome e apelidos: Mª Cristina Domínguez Dapena Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: P.14 Contacto: cristina.dominguez.dapenadu.xunta.gal
DESCRIPCIÓN	Dominio de todos os aspectos da técnica vocal (respiración, resoadores, articulación, emisión, etc.). A voz como instrumento creativo. Estudio da dicción: elementos técnicos e expresivos (ortofonía, prosodia, verso, etc.). Dominio das técnicas expresivas aplicadas aos diversos xéneros, estilos, formas de representación e medios audiovisuais.
COÑECEMENTOS PREVIOS	
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☐ Inglés ☐
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
T5	Comprender e utilizar, cando menos, unha lingua estranxeira no ámbito do seu desenvolvemento profesional.
T6	Realizar autocritica cara o propio desempeño profesional e interpersoal.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T9	Integrarse adecuadamente en equipos interdisciplinarios e en contextos culturais diversos.
T10	Liderar e xestionar grupos de traballo.
T11	Desenvolver na práctica profesional unha ética profesional baseada na apreciación e sensibilidade estética, medioambiental e cara á diversidade.
T12	Adaptarse, en condicións de competitividade, aos cambios culturais, sociais e artísticos e aos avances que se producen no ámbito profesional e seleccionar as canles adecuadas de formación continuada.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.

T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance coa responsabilidade cara o patrimonio cultural e medioambiental.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X4	Comunicar, mostrando capacidade suficiente de negociación e organización do traballo en grupo, a integración en contextos culturais diversos e o uso das novas tecnoloxías.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
EI2	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
EI4	Planificar e desenvolver programas de educación e animación teatral.
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.
EI6	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	
COMPETENCIAS VINCULADAS	
1. 1. Afianzar a respiración mixta e o apoio na emisión. (Apoio respiratorio)	T1, T8, X1,EI1

costoabdominal na respiración)		
2. Profundar na práctica da emisión do son sen articular e articulado.		T1, T8, X1,E11
3. Coñecer e usar correctamente o sistema vocálico galego.		T1, T6, X3, X7, E11
4. 4. Reconocer la musicalidad (prosodia) del texto: acento, ritmo, curvas de entonación, para una óptima realización oral do texto		T1, T6, X3, E11
5. Aprendizaxe do uso do subtexto.		T1, T8, X1, X2, X3
6. Integrar a escoita nos procesos orais		T1, T8, X1, X2, X3
7. Afondar na interrelación espazo-voz, para a realización vocal do personaxe.		T1,T8
8.Descubrir a enerxía das palabras: fisicidade dos sons que compoñen o texto e as sensacións que xeran, para a súa aplicación nos procesos orais		T1, T6, T8, T15, X1, X3, X5, E11
9.Aprender a analizar de textos dende unha perspectiva dramaturxica, para a súa aplicación na partitura vocal.		T1, T6, T8, T15, X1, X2, X3, X5, X7,E11
10.		
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS (HORAS)
1.Respiración mixta.	1.1.Repaso do traballo respiratorio realizado nas materias de voz do 1º curso, atendendo a posibles eivas de asunción dos contidos, derivadas da situación de confinamento por causa da COVID-19. 1.2 O adestramento da respiración con apoio costoabdominal. 1.3 A aplicación do apoio costoabdominal na emisión sen movemento 1.4 A aplicación do apoio costoabdominal na emisión en movemento	10 (20 horas)
2. A escoita.	2.1 Percepcións internas. 2.2 Percepcións externas. 2.3 A escoita como actitude: 2.3.1 Voz 2.3.2 Espazo 2.3.3 Compañeiros-as 2.3.4 Texto	4 (8 horas)
3. A emisión/articulación.	3.1 Reforzo do traballo de resonancia realizado nas materias de voz do 1º curso, desde a metodoloxía propia do segundo curso, atendendo a posibles eivas de asunción dos contidos, derivadas da situación de confinamento por causa da COVID-19. 3.2.Calidade tímbrica das vocais. 3.3. Resonancia. 3.4. Resoadores. 3.5 Recoñecemento e preparación dos órganos da fala. 3.5.1 Vocais: grados de apertura. 3.5.2 Consoantes: puntos de articulación.	16 (32 horas)
4. Fonética galega.	4.1.Sistema vocálico galego.	4 (8 horas)
5. Trazos prosódicos ou suprasegmentais: Acento, ton e duración.	5.1 O acento . 5.2. O ton. 5.3. A duración. 5.4. Outros trazos.	6 (12 horas)
6.Enerxía da voz e enerxía das	6.1. Actividade muscular na emisión dun son.	5

palabras.	6.2. Os fonemas como elemento sonoro sensitivo-emocional. 6.3. Análise sonora do texto.	(10 horas)
TOTAL SESIÓNS (HORAS)		45 (90 h.)

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	2		2
Exposición maxistral			
Exposición práctico-teórica	12	5	17
Práctica individual	21	10	31
Práctica colectiva	46	18	64
Obradoiro			
Seminarios			
Actividades complementarias			
Outros			
Titorías individuais	8		8
Titorías de grupo			
Actividades de avaliación. Probas	3	5	8
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	5	14	19
Actividades de avaliación. Revisión	1		1
TOTAL	90	60	150
PORCENTAXE	60%	40%	10%

Contéplase a posibilidade de teledocencia, por mor da evolución da pandemia por covid-19, que sería organizada a través de clases puntuais por videoconferencia coa plataforma Webex, ou outra indicada pola Consellería de Educación. Tamén se contempla o uso da plataforma Moodle, ademais do correo electrónico, ou outros medios (contacto telefónico) se o alumnado ten problemas de conectividade. No caso de corentena da profesora, ou do grupo, ou mesmo dun alumno/a, optarase tamén por este sistema de teledocencia. Para facer máis doada a transición a esta posibilidade, e tamén atendendo á situación actual da pandemia, sempre co permiso de inspección educativa, faranse titorías individuais ou grupais, por videoconferencia.

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Descrición	Descrición
Actividades introdutorias.	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Exposición práctico-teórica.	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución na práctica.
Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais na técnica vocal, tanto na emisión como na articulación de sons.
Práctica colectiva.	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais na técnica vocal, tanto na emisión como na articulación de sons.
Titorías individuais.	Entrevistas e prácticas individuais específicas que o alumno mantén co

	profesor/a para desenvolvemento de actividades vinculadas aos procesos de emisión e articulación de sons e do proceso de aprendizaxe da técnica vocal.	
Actividades de avaliación. Probas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades e exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	
Actividades de avaliación. Exercicios/Mostras.	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto... Levaranse a cabo de maneira individual ou en grupo.	
Actividades de avaliación. Revisión.	Análise profesor/alumno dos recursos procedimentais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.	
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA		
Seguimento.	Farase un seguimento personalizado, facendo unha análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística do modo máis axeitado.	
Orientación.	Orientación respecto ás dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.	
Diante da situación actual provocada polo COVID 19, reforzarase a atención especializada, polo que no caso de corentena dun alumno/a, deberá OBRIGATORIAMENTE realizar unha titoría semanal vía videoconferencia ou outro medio (teléfono), se a persoa non conta con medios telemáticos.		
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Na Avaliación Ordinaria, os contidos (respiración e resonancia), que sufrirán un repaso partindo do nivel acadado na materia de voz o curso anterior, serán avaliados seguindo a metodoloxía ordinaria de Técnica Vocal I.		
Descrición	descrición	
Probas prácticas: -Exercicios prácticos de respiración. (15%) -Exercicios prácticos de emisión e articulación. (15%) -Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto (15%)	T1, T6, T8, X1, X2, X3, X5, X7, EI1, EI2, EI3, EI5.	45%
Probas teóricas escritas sobre conceptos fundamentais da materia.	T1, T8, X3, EI5.	20%
Observación sistemática: 1. Adquisición e aplicación das competencias adquiridas nas prácticas que integran aspectos físicos e vocais, e nas prácticas da materia de interpretación. (25%) 2. Asistencia e actitude cara os compañeiros/as e cara a aprendizaxe na aula (10%)	T1, T6, T8, X1, X2, X3, X5, X7, EI5.	35%
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación

Descrición	descrición	
Proba teórica escrita sobre conceptos fundamentais da materia	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: -Prácticas de respiración e emisión. (35%) Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto, a través da creación dun personaxe . (35%)	T1,T6,T8,X1, X2, X3, X5, X7, EI1, EI2, EI3, EI5.	70%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Traballo escrito e defensa oral sobre conceptos fundamentais da materia	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: Adestramento físico-vocal que probe a súa independencia á hora de realizar un quecemento vocal.(35%) Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto. (35%)	T1,T6,T8,X1, X2, X3, X5, X5, EI1, EI2, EI 3, EI5.	70%
9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
Referencias básicas Referencias básicas Berry, C. (2006): <i>La voz y el actor</i> , Madrid, Ediciones Alba.. Cornut, G. (1998): <i>La voz. Madrid</i> , Fondo de cultura económica, Breviarios. Freixeiro Mato, X.R. (1998): <i>Gramática da Lingua Galega, I, Fonética e Fonoloxía</i> , Vigo, Edicións A Nosa Terra. McCallion, M. (2006): <i>El libro de la voz</i> , Barcelona, Ed. Urano Martínez Celdrán, E. (2002): <i>Introducción á fonética</i> , Vigo, Ed. Galaxia Navarro Tomás, T. (1991): <i>Manual de pronunciación española</i> , Madrid, Consejo Superior de Investigaciones científicas. Knebel, M. (2004): <i>La palabra en la creación actoral</i> , Madrid, Ed. Fundamentos. Regueira, X. L. (coord.) (1998): <i>Os sons da lingua</i> , Vigo, Ed.Xerais de Galicia. Regueira, X. L. (2011): <i>Diccionario de pronuncia</i> , Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega. http://es.scribd.com/doc/30452105/Diccionario-de-Pronuncia-Xose-Luis-Regueira-Version-Definitiva Segre Naidich, S. (1987): <i>Principios de foniatría</i> , Buenos Aires, Ed Panamericana. Stanislavski, K. (2009): <i>El trabajo del actor sobre si mismo en el proceso creador de la encarnación</i> , Barcelona, Alba Editorial.		

Referencias complementarias

Blasco V. (2006): *Manual de técnica vocal*, Madrid, Ñaque Editorial.

Bustos Sánchez, I. (2003): *La voz, la técnica y la expresión*. Madrid, editorial Paidotribo.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

Esta Guía docente pode alternar os temas e subtemas en función do proceso e as características do alumnado.

Traballarase en integración coa materia de Interpretación, cando así resulte preciso.

O alumno perderá o dereito de avaliación continua cando supere o dez por cento de faltas de asistencia.

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición		
Traballo escrito e defensa oral sobre conceptos fundamentais da materia, vinculadas ao uso do galego oral. A defensa oral farase a través de medios telemáticos.	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal.	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: Adestramento físico-vocal que probe a súa independencia á hora de realizar un quecemento vocal.(35%), realizado vía telemática e cunha duración non superior a vinte minutos. Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto. (35%) O alumnado deberá enviar antes o texto, vía correo electrónico, sinalizado cunha breve partitura onde queden claros os trazos prosódicos a utilizar.	T1,T6,T8,X1, X2, X3, X5, X5, EI1, EI2, EI 3, EI5.	70%

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, ou no caso concreto dun alumno/a sometido a coarentena, na disciplina de Técnica Vocal I, combinarase a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).